

ZWOLLEI HARANGSZÓ

2022 /13
PEREGRINATIO HUNGARICA
KÖNYVBEMUTATÓ
ADVENT – BEIKTATÁS

Az Almere-Amersfoort-Heerenveen-Leeuwarden-Groningen- Assen- Steenwijk-Kampen és Zwolle környékén élő magyar protestánsok gyülekezeti híradója.

A „Zwollei Harangszót” a Presbitérium megbízásából
szerkeszti: dr. Hermán M. János.
Munkatársak: Rostás Kriszta, Szomor Attila,
Téglásy Sándor és Urbán Ákos.

Közreműködtek: Albertje Alkema ten Hoeve,
Van Bolhuis Szabó Emőke, Gerrit van Dijk,
drs. Kelemen Attila Csongor, Makkai Réka,
Tőkés László, Vetési László.

Mindenkinek áldott Karácsonyt kívánunk!

Az Utrecht 300 zárása. Hágai magyar református istentisztelet a Heilige Familie templomban. 2022 nov. 20. – Fotó: Csanády Ágnes

Szolgálati rend az egyházközségünkben:

2022. január 9. – Hermán M. János, Urk

2022. február 13. – Barta Lívია, Zwolle

2022. március 13. – Közgyűlés. Böjtfői úrvacsoraosztás.
Szolgált Debreczeni Júlia

2022. március 27 Istentisztelet– Mikes Kör kihelyezett
ülése, Zwolle, Plantagekerk, Hermán M. János, 13 óra

2022. április 10 Virágvasárnap. Szolgál nt. Erbach Viola

2022. április 18 -Húsvét másodnapja, úrvacsoraosztás.
Szolgál Kelemen A. Csongor, 14.30

2022. május 8 Szolgál Sólyom Uzonka Lilla

2022. május 26 -Mennybemenetel ünnepe. Szolgált
Kelemen Attila Csongor. Gyülekezeti nap, szervezte
Hermán M. János a presbiterek és a diakónusok
segítségével

2022. június 5 -Pünkösöd, úrvacsoraosztás. Igehirdetés:
Hermán M. János. Agenda: Sólyom Uzonka

2022. június 19 -Zeist, szabadtéri istentisztelet a zwollei
egyházközség szervezésében. Szolgált Kelemen Attila
Csongor, Pap Ákos, Van Bolhuis Szabó Emőke és
dr.Hermán M. János

2022. július 10 - Dr. Barta Zsolt szolgál

2022. augusztus 14 -Sólyom Uzonka Lilla

2022. szeptember 11 -Kis Kendi Dávid ösztöndíjas lelkész, Kampen

2022. október 9. Erbach Viola szolgál

2022. október 30 -Reformáció napi istentisztelet, keresztelés, úrvacsoraosztás. Szolgált Kelemen Csongor, Hermán M. János és Sóllyom Uzonka Lilla.

2022. november 13 Nt.Kelemen Attila Csongor – Presbiteri gyűlés

2022. november 27 -Advent, úrvacsoraosztás. Szolgált: Ilosvai Dániel és Hermán M. János

2022. december 11 Szolgált Kelemen Attila Csongor. Sóllyom Uzonka Lilla beiktatása.

2022. december 25 -Karácsony első napja, úrvacsoraosztás. Ünnepegy a gyermekekkel. Reménység szerint Hermán Mostert Rebeka, Kelemen Attila Csongor és Hermán M. János szolgál.

Istentisztelet kezdete: 14 óra

Családlátogatást a híveink kérésére végzünk a szolgatársaink bevonásával, Hollandia egész területén. Egyházközségünk vezető lelkésze: drs. Kelemen Attila Csongor. Missziói lelképásztor: dr. Hermán M. János nyugalmazott lelkész. Újonnan bekebelezett lelkész: Sóllyom Uzonka Lilla. Egyházközség hivatali ügyvitel: dr. Hermán M.János. Presbiterok: Urbán Ákos gondnok, Rostás Kriszta, Szilágyi Árpád, Tárnok Eszter Lília és Truczka József. Diakónusok: Bodor József, Berekméri Filep Annamária, Czimbalmos Klára és Truczka Adrienn.

Orgonista: dr. Robert Helder. Gyermekfoglalkozások vezetője: Rohaan Éva vallásánár. Webmester: Téglásy Sándor. Olvasószerkesztő: Téglásy Sándor. Grafikai szerkesztő: Szomor Attila. A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek a helye: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4, Zwolle, kivéve amikor a meghívóban másként jelezzük.

Infó: jhermanm@gmail.com --- Tel: 038-4233247
Facebook: <https://www.facebook.com/refistentiszteletzwolleban/>

Honlapunk címe: <https://zwolleireformatus.nl/>

A Harangszó elérhetősége: <https://zwolleireformatus.nl/zwollei-harangszo/>

**Jézus Krisztus mondja: „Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el.”
Jn. 6,37. Ez a 2022. év igéje**

Foto G.v.Dijk

Ki volt Hebe Kohlbrugge, és Juhász Istvánnal együtt mit jelentett a kolozsvári holland teológusoknak?

Hebe Kohlbrugge különleges személyiség volt. Hosszú és érdekes élete volt, 1914-től és egészen élete végéig (2016 decemberéig) szellemileg friss maradt.

Fiatal asszonyként hurcolták őt el a náciok, mert az ellenállásban fontos szerepet vállalt. A koncentrációs tábor túlélte. A haború után a Holland Református Egyház megbízottjaként újra felvette kapcsolatot a Német Evangélikus, azaz a.Lutheránus Egyházzal. Később tovább ment Közép- és Kelet Európába. Már 80 éves volt, amikor kérték hogy írja meg az önéletrajzát. Miért is tenném? Kérdezte. Az a fontos, hogy sokan velem együtt próbáltak egy lyukat vágni azon a ponyván, amelyet a diktatúra az ott lévőkre ráterített. (Ajánlás 7 p.) De azért mégis megírta az emlékeit, de nem egyedül, hanem azokkal a diákokkal együtt, akik 1963 és 1993 között tanultak Kelet Európában. A könyvnek ez lett a címe: *Kétszer kettő néha őt*, mert megtapasztalata, hogy az élet dolgai nem logikus szabályossággal követik egymást, hanem néha úgy, ahogy nem is remélnénk. (Ajánlás 7 p.)

Ida Eldering – Jonckers Nieboer – Fotó: G.v.Dijk

Hebe bátor és találékony nő volt, kreatív gondolatai voltak pont akkor, amikor erre a legnagyobb szükség volt. Például amikor Bukarestben volt és a Kultuszdepartament főnökétől megkérdezte, hogy mikor jöhetnek diákok Romániából Hollandiába tanulni, azt a választ kapta: Miért mindig csak keletről nyugatra?! Azonnal válaszolt: 'Jó, akkor majd jövünk mi, nyugatról keletre!' Ebben nem hiszek!, válaszolta a főnök. 'De bizony, ezt fogjuk tenni', mondta Hebe, és kezét nyújtott neki (130 p.) és megismételte: 'Meg fogja látni, hogy eljövünk!' És így jöttek a holland teológusok Kolozsvárra, minden hivatalos papír nélkül. A református püspök Nagy Gyula ezt nehezítelte, de 'véletlenül' éppen akkor volt az Erdélyi Ökumenikus Konferencia, és Dávid Gyula rektor a holland diákokat be is mutatta mindenkinek. Ezek után a román állam már nem küldhette vissza a holland diákokat. De helyzetük továbbra is bizonytalan maradt, ami a tartozkodási engedélyüket illeti.

Vagy amikor Hebe 1973 nyarán a püspököt meglátogatta, Nagy Gyula azt mondta: 'Diese beide Studenten Eldering brauchen nicht wiederzukommen!', és Hebe nevetve válaszolt, hogy ezt biztos nem komolyan mondja. Aztán egy pár holland turistát, akik 'véletlenül' Kolozsváron voltak, arra kérte, hogy üzenjék meg Klaasnak és Idának, hogy minél hamarabb térjenek vissza Kolozsvárra! Így nem tudhatják, hogy már nem jöhetnek vissza. Ugyan olyan véletlenül Binder professzor úr, a szebeni evangélikus rektor, aki Kolozsváron rektorhelyettes volt, éppen Bukarestben tartózkodott. Juhász épp időben tudta elérni, hogy Binder mondja meg a Kultuszdepartman illetékeseinek, hogy megjöttek a hollandok... És így hazaküldeni őket már nem lehetett (138 p.).

Juhász István és Hebe Kohlbrugge együttműködése nagyon eredményes volt. Juhász István óvatos és stratégikusan gondolkodó ember volt és a külvilággal szemben nagyon tartózkodó. Sok kapcsolata volt Erdélyben. Hebenek és a holland diákoknak mindig ő tervezte az útait, amelyek révén megismerkedhettek a legjobb és legbátrabb lelkészekkel, akik sokszor eldugott helyeken, a világtól elszigetelve éltek. Tudta, hogy hol van leginkább lelki és/vagy anyagi szükséghelyzet. Ezáltal hogy a diákok felkeresték ezeket a papokat és teológiai könyveket, írógépeket, magnókat vagy pénzt adtak nekik, vagy azt, hogy mópedet szereztek nekik a szórványszolgálatra, bekapcsolódtak az egyházi és a diakonai szolgálatba. Minden holland diáknak Juhász professzor 'István bácsi' lett. Kedves feleségével, Mária néniével, sok szeretettel fogadott mindenkit az otthonában. Biztonságos hajlékot találtunk náluk, ahol szabadon (a bekapcsolt rádió mellett) minden kérdést fel tudtunk tenni. Bizalmi emberünk volt, és nagy privilégium volt, hogy ilyen tudós és hívő ember mutatott utat az ottani élet nehézségeiben.

Hebe Kohlbrugge és Juhász professzor nem szívesen hivatkoztak bibliai textusokra. Egyszer István bácsitól azt kérdeztük, hogy meddig tart még ez az istentelen rendszer? Rövid és világos volt a válasza: "Deus regnat". Isten

uralkodik. De hogyan?? Ezt nem kell kérdezni, számunkra csak ez az ígélet érvényes: "Bízzatok, Én vagyok, ne féljete" (Máté 14,27). Amikor ugyanezzel a kérdéssel Hebehez is fordultunk, Noordmans teológust idézte: "Istent nem arra kell kérni, hogy bebizonyítsa magát, sem hogy jelet adjon; az már Isten kísértése. Ő maga találja az utakat, amelyeken titkos érintkezésben maradhat velünk". Hebe nem tartotta helyesnek a sok 'véletlen' megfejteni sem értelmezni, de neki személyes jelei voltak Isten segedelméről és vezetéséről!

Hebe számára három dolog volt a legfontosabb: a szabadság, az igazság és a barátság.

Volt bátorsága szabadon reagálni, bármilyen helyzetben is volt. Ezzel példát mutatott másoknak hogy bátran vállalják az igazságot a hazugsággal szemben. A legmélyebb igazság nem egy elv, hanem egy személy: Jézus Krisztus. Ezért az ő kapcsolatai egész Európában személyes jellegűek voltak. Az egyik oldalon ez gyanakváshoz vezetett, hogy pontosan hogy is dolgozik ő, mi a munkamódszere; a másik oldalon tartós és mélyreható barátságokhoz vezetett, amelyek gyümölcsözőek voltak sok ember számára.

Kilenc diákházaspár, azaz 18 fiatal teológus, két éven át Erdélyben tanult a 'vasfüggöny' mögött. A rendszerváltás után még kb. 5 diák tanult Kolozsváron.

Ezek a fiatalok nem csak teológiát tanultak, hanem a magyar nyelvet is megtanulták. Megtapasztalták mit jelent keresztyén emberként és kisebbségként élni egy ateista diktatúrában. Ez a két év egész életüket megpecsételte, és majd az ún. 'Románitis'-vírusszal sok embert fertőztek meg.

Utrecht, Pieterskerk – Fotó: Urbán Ákos

A rendszerváltozások után nagyméretű segélyakciókat indítottak, teológiai kurzusokat, konferenciákat szerveztek és több mint 300 gyülekezeti testvérkapcsolatot teremtettek. A teológiai képzés azonos értékű cserékhez és kölcsönös meggazdagításokhoz vezetett úgy Erdélyben, mint Hollandiában – egy több mint 350 éves összetartásnak és hagyománynak a szép betetőzése! --**Ida Eldering – Jonckers Nieboer. Velp, 2022 novemberében**

Tisztelt Ünneplő Közösség!

Tisztelettel köszöntöm Önöket a Kolozsvári
Protestáns Teológiai Intézet nevében!

Az erdélyi magyar reformátusok önálló lelkipásztorképzését a 17. század elejére datáljuk. Bethlen Gábor erdélyi fejedelem 1622-ben indította el az egykori gyulafehérvári Collegium Academicumot, amely révén nemcsak a lelkészképzés ügye, hanem általában az erdélyi protestáns oktatás egy addig ismeretlen szintre léphetett. Nemrég ünnepeltük ennek a négyszázadik évfordulóját. Az erdélyi ma-gyar református lelkipásztorképzés a 19. század vége óta Kolozsváron lett új helyszínre abban az intézményben, amely az egykori Collegium szellemi-
lelki örököseként definiálja önmagát.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem hitbeli és oktatáspolitikai elköteleződése aligha valósulhatott volna meg azon a színvonalon, ha ebben a tervében már a kezdet kezdetén nem talált volna lelkes támogatókra az egykori nyugat-európai református hittestvérek körében. A nyugat-európai protestáns ke-resztyénség nemcsak abban játszott szerepet, hogy a reformáció újszerű világszemlélete Európa ke-leti végein is megjelenjen, hanem abban is, hogy ez az erdélyi magyar keresztyénségben gyökeret is verjen és megújítsa azt. Bethlen Gábor nem félt attól az új nyugati hullámtól, amely a Bibliát kultu-rális közkinccsé tette, s amely a keresztyén meggyőződésnek az egyetemes, katolikus jellegén túl-menően, annak nemzeti, az egyházi közegen túlnyúló relevanciáját hangsúlyozta.

A szakszerű lelkipásztorképzés elindulásával új lendületet vett a tanulmányi célú peregrináció is, amely révén az otthoni alapfokú képzést követően erdélyi lelkipásztorok százai juthattak el többek között németalföldi egyetemekre, hogy ismereteiket ott gyarapítsák és elmélyítsék. Ebből a szem-pontból az erdélyi protestantizmus alakulásában a mai Hollandia kiemelkedő szerepet játszott. A németalföldön tanult egykori lelkipásztorok számára nemcsak a hazájukban elérhetetlen új ismeretek megszerzése jelentett szellemi

élményt, hanem az is, hogy egészen közelről láthatták, ahogy a reformátori örökség átformálja a társadalmat, az oktatást, a gazdaságot, a közgondolkodást. Így a peregrinációból hazatérve sokkal többet hozhattak magukkal, mint a megszerzett új ismeretanyag, vagy a készséges támogatással megvásárolt színvonalas szakirodalom. Magukkal hoztak egy olyan lelkületet is, amelyet életszerű példák sokasága táplált, biztatott arra, hogy itthon egyházi, oktatási és társadalmi reformokat indítsanak el.

Dr. G.H. v.d. Graaf és dr. Hermán János

A peregrinációba induló tanulni vágyó diákok ugyanakkor mégiscsak idegenként élték meg azt az időszakot, amelyet hazájuktól távol töltöttek. A szakmaiság szintjén, a szellem számára kétségtelenül élmény lehetett latinul vagy más idegen nyelven kommunikálni. Ma, amikor az Utrechtben tartott első magyar nyelvű istentisztelet háromszázadik évfordulóját ünneplik, hálával gondolhatunk azokra, akik felismerték azt, hogy a kegyességben is épülni akaró erdélyi lélek számára mégiscsak elengedhetetlen, hogy Isten magyarul szólaljon meg. Mert ez az a mód, ahogyan ő a legközelebb kerülhet hozzánk. A legelső nyilvános apostoli igehirdetés csodája is az volt, hogy ki-ki a maga nyelvén hallotta Istent beszélni.

Isten tegye áldottá ezt a közösségi megemlékezést is! Ő adja meg, hogy a nyelvi és kulturális kü-lönbözőségek ellenére továbbra is erős kapocs maradjon az összefonódott történelem és az egy Úr, akit a magunk helyén és a magunk nyelvén szívből szolgálni akarunk.

Áldáskívánással:

Balogh Csaba
a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dékánja,
egykori kampeni peregrinus

*Hágai magyar istentisztelet 2022 nov.19-én. Igehirdető:
dr.Gonda László*

Beszámoló a Peregrinatio Hungarica című rendezvény folytatásáról:

a 2022. november 20-i hágai magyar istentiszteletről és a debreceni kollégium delegációjának november 22. rotterdami látogatásáról

Debreceni diákok Rotterdamban Van Bolhuis Szabó Emőke társaságában 2022 november 21-én. A tanárokat vacsorára hívták a főiskolára.

2022 november 19-én, az első hollandiai magyar nyelvű istentisztelet 300. évfordulóján a Peregrinatio Hungarica című szimpóziumon adtunk hálát Istennek azért, hogy itt, hazánktól több, mint 1000 kilométer távolságban is anyanyelvünkön hallhatjuk Isten megszólító igéjét és dicsérhetjük Őt imádsággal, énekszóval.

Az utrechti szimpózium november 20-án délután a hágai magyar református istentisztelettel folytatódott a Szent Család templomban, amely katolikus templom ugyan, de mivel a hétvégi magyar iskola tanóráinak helyszínéül szolgáló egykori kolostor mellett található, 2022 márciusa óta a Hágai Magyar Református Gyülekezet istentiszteleteit itt tartjuk. Az istentiszteleten a gyülekezet mellett 3 holland- és 5 magyar anyanyelvű egykori ösztöndíjas, vagyis peregrinus vett részt, valamint a Magyarországi Református Egyház, az Erdélyi Református Egyházkerület, a Nyugat Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége és a Zwollei Magyar Evangéliumi Református Egyházközség küldöttei. Az igehirdetés szolgálatát Dr. Gonda László végezte, aki a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Missziológia és Ökumenika Tanszékén egyetemi docens. Az igehirdetés alapigéje a 32. zsoltár volt. Gonda László elmondta, hogy a bűnbánat és a bűnbocsánat ma is Istennel való kapcsolatunk alapvető tapasztalatai. Miután megbántuk bűneinket, Isten az Ő békességével tölt el bennünket, és arra hív, hogy másokkal is ismertessük meg a bűn kérdésének egyedül Istennel lehetséges megoldását.

Az istentisztelet végén vendégeink közül többen köszöntötték a megjelenteket: dr. Ódor Balázs, a Magyarországi Református Egyház Zsinata Külügyi Irodájának vezetője, dr. Varga Pál, a Nyugat Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének elnöke, dr. Gonda László, aki kétszer is volt ösztöndíjas Kampenben és másodszor hirdetett igét a hágai magyar gyülekezetben, valamint dr. Juhász Tamás, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet nyugalmazott professzora. Köszöntő

szavaikra válaszul van Bolhuis-Szabó Emőke röviden beszámolt a hágai magyar református gyülekezet, illetve a magyar iskola életéről.

Az istentisztelet után szeretetvendégségen beszélgettünk tovább. Megismerkedhettünk dr. Henk és Sally van der Graaf nyugalmazott lelképásztor-házaspárral, valamint Frans Bos, goudai nyugalmazott lelképásztorral, akik a kommunizmus évei alatt tanultak ösztöndíjjal Kolozsváron és a mai napig jól beszélnek magyarul, mivel évtizedek óta tartják a kapcsolatot az ott megismert lelkészekkel. Reméljük, a közeljövőben ők is vállalnak majd vendégszolgálatot hollandiai magyar gyülekezeteinkben.

A találkozások következő állomása november 22-én, kedden délután a Rotterdami Magyar Református Leányegyházközség istentiszteleteinek helyszíne, a Gebouw De Heuvel kápolnája volt. A rotterdami gyülekezetben a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora, dr. Baráth Béla Levente, két tanára: dr. Gonda László és Kőszeghy Attila és 6 diákja volt a vendégünk. A hallgatók és az oktatók aznap látogatást tettek a Rotterdami Alkalmazott Tudományok Egyeteme Tanítóképző Karán, amellyel kétoldalú Erasmus+ szerződés keretében működik együtt a Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet.

A debreceni delegáció koszorút helyezett el Erasmus szobránál. A háttérben a rotterdami magyar istentiszteletek helyszíne Gebouw De Heuvel

A debreceni teológus- és tanítóképzős hallgatók Gizella Ágnes gyülekezeti tagunkkal

Vendégeink városnéző gyalogtúra után tértek be hozzánk, hogy egy kis meleg leves, kávé és tea mellett beszéljünk az itteni magyar gyülekezeti életéről, a debreceni kollégium jelenlegi helyzetéről és a debreceni diákok terveiről. Elmondtuk, hogy mi, itteni magyarok felüldülhetünk, amikor Hollandiában is magyar hittestvéreinkkel közösségben ünnepelhetjük ünnepeinket és havonta egyszer vasárnap délután összegyűlhetünk Isten közelségében. Az istentiszteletek közötti időben online reggeli áhitatokon, bibliaórákon és imaközösségeken beszélgetünk az Úrral és egymással. Mivel gyülekezeti tagjaink leginkább fiatal párok, illetve fiatal családok, akik az elmúlt évek során érkeztek Hollandiába, és sok esetben angolul kommunikálnak a munkahelyükön, holland nyelven egyelőre nem igen értenék az ige hirdetéseket. Nagy szükség van tehát az itteni magyar gyülekezetre, ahol a családjuktól távol mégis biztos pontra találhatnak az itt élő magyarok. Gizella Ágnes gyülekezeti tagunk, aki éppen most kezd bele egy online teológiai képzésbe, beszámolt arról, hogy milyen nehéz az itteni magyar fiataloknak egy ilyen kriminalitása miatt hírheft kikötővárosban megmaradni hitük és a magyar családban kapott értékeik mellett. Vendégeinktől hallhattunk arról, hogy Magyarországon is nagy a pedagógus-hiány és emiatt egész évfolyamok mennek már tanulmányaik végzése közben tanítani, s a nappali tagozaton megkezdett tanulmányaikat egyre többen munka mellett, levelező tagozaton fejezik be. Ami a hallgatók terveit illeti: a hozzánk látogatott delegáció tagjai közül a tanítóképzős hallgató készül ösztöndíjjal Hollandiában folytatni tanulmányait. A teológus hallgatók közül többen már tanulmányaik vége felé járnak és orientálódnak a gyülekezeti szolgálat felé. Az energiaválság a magyarországi gyülekezetek helyzetét is nagymértékben megnehezíti. Ennek következtében a diákok jóval kevesebb adományt kapnak, amikor az egyházi év nagy ünnepein legátusként a gyülekezetekben prédikálnak, és a jövőben várhatóan kevesebb gyülekezet tud majd önálló egyházközségként tovább működni. A lelkési élet pályára ma is csak az Úr hívhat el bárkit is. Benne bízva készülnek a szolgálatra a debreceni hallgatók is.

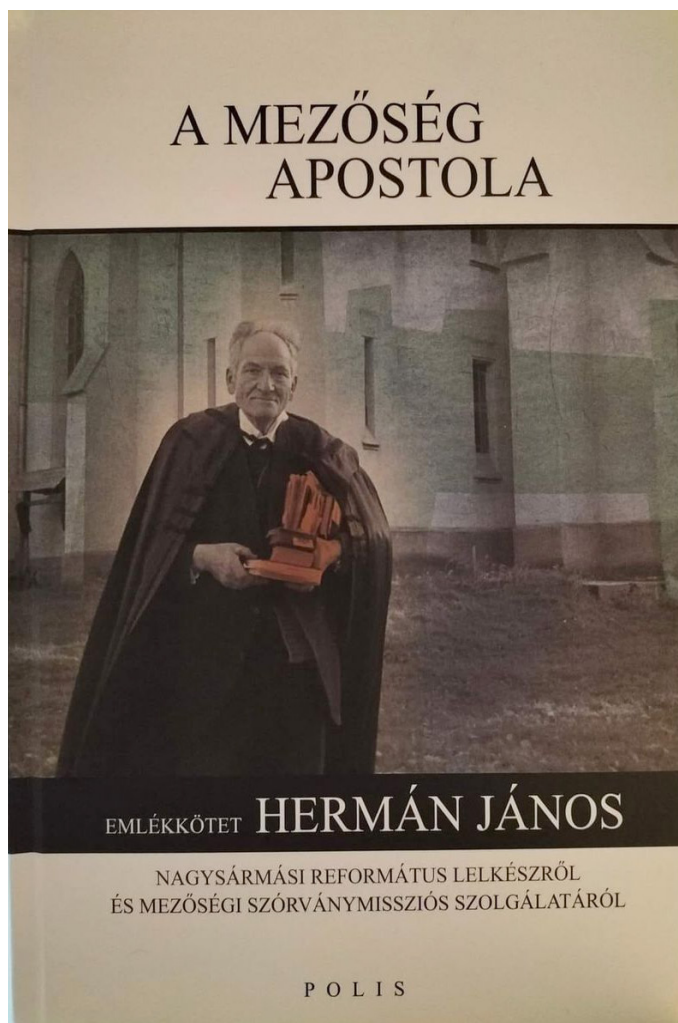
A debreceni hallgatók és van Bolhuis-Szabó Emőke, a rotterdami magyar református gyülekezet lelképásztora a De Heuvel Gebouw kápolnájának Erasmus életútját ábrázoló fala előtt.

Ez a több napos együttlét mindannyiunk számára sok áldást és lelki feltöltődést jelentett. A személyes eszmecserék, beszámolók, az őszinte beszélgetések újra ablakot nyitottak nekünk egymás életére és helyzetére. Együtt csodálkozhattunk rá gondviselő Istenünk nagyságára, aki otthon és itt egyaránt megmutatja nekünk hűséges szeretetét. A bizonytalan időket élő Európa két pólusáról is Ő vezetett egymáshoz minket, "hogyan együtt nyerjünk vigasztalást egymás hite által." (Róma 1:12)

Pilinszky János: Advent

Advent a várakozás megszentelése. Rokona annak a gyönyörű gondolatnak, hogy meg kell tanulnunk vágyakozni az után, ami a miénk. Gyermekkorunkban éltünk így. Vágyakoztunk arra, ami biztosan megjött. Télen az első hóesésre. És várakozásunk ettől semmivel sem volt kisebb, erőtlenebb. Ellenkezőleg, nincs nagyobb kaland, mint hazaérkezni, hazatalálni, beteljesíteni és fölfedezni azt, ami a miénk. És nincs gyengébb és jogosabb birtoklás se, mint szeretnünk azt, ami a miénk, akit szeretünk és aki szeret minket. Csak a szeretetben, csak az ismerősben születhet valódi „meglepetés”; lehetséges végeérhetetlenül várakoznunk és megérkezünk, szakadatlanul utazunk és szakadatlanul hazatalálunk. Minden egyéb kaland, minden egyéb megismerés és minden egyéb várakozás véges és kérdéses. Így értem azt, hogy a karácsony a szeretet és advent a várakozás megszentelése. Az a gyerek, aki az első hóesésre vár, jól várakozik, s már várakozása is felér egy hosszú-hosszú hóeséssel. Az, aki szeretni tudja azt, ami az övé – szabad és mentes a birtoklás minden görcsétől, kielégíthetetlen éhétől – szomjától. Aki pedig jól várakozik, az időből épp azt váltja meg, ami a leggépiesebb és legelviselhetlenebb: a hetek, órák, percek kattogó, szenttelen vonulását. Aki valóban tud várni, abban megszületik az a mélyes türelem, amely szépségében és jelentésében semmivel se kevesebb annál, amire vár. (1976)

A Mezőség Apostola emlékkötet bemutatására december 18.-án kerül sor, Nagysármáson a délelőtti istentiszteletet követően.

Szeretettel és tisztelettel hívjuk az érdeklődőket, az emlékezőket, és mindazokat, akik Nagysármásról bővebb ismereteket keresnek. Trombitás Jolán alpolgármester, Nagysármás

A mezőség apostola – Emlékkötet Hermán János nagysármási református lelkésztől és mezőségi szórványmissziós szolgálatáról

Lelkészársai, hívei, családjának tagjai, szolgálatának tanúi szolgálati helyén, Nagysármáson 2019. szeptember 29-én, születésének 100. és halálának 20. évfordulóján emlékeztek Hermán Jánosra, az erdélyi magyar szórványgondozásnak a „Mezőség apostola”-ként ismert nagy cselekvőjére és jelképére, és ez az alkalom a jelen kötet magja. Egy különleges életútra emlékező írásgyűjtemény, egy jeles személy emlékét, egy nehéz kor nyomait rögzítő dokumentumok gyűjteménye.

A kötetbe gyűjtött írásokból nemcsak egy hősies lelkési életpályát ismerhetünk meg, hanem egy mezőségi nagyközség és az azt körülvevő szórványtelepülések mindennapjait is: szívszorító tudósításokat a búcsúzásról, egyes települések magyar református közösségei felszámolódásának utolsó pillanatairól.

Emlékállító jellege mellett egyfajta mezőségi élő könyvnek is szántuk ezt a kötetet, olyannak, amely elsősorban nem a pusztulás és a döbbenet gyűjteménye, hanem olyan olvasmány, amely elvezet a Mezőség szépséges emlékvilágába. Mert Hermán János arca és emléke fontos kiindulópont ahhoz, hogy az, aki ezt a könyvet kezébe veszi, eljusson a mezőségi ember életéhez, nyelvéhez, emlékeihez.

Polis Könyvkiadó, Kolozsvár 2022. Szerkesztő: Vetési László. Kiadói szerkesztés és szaklektor: Dávid Gyula. A kéziratok előkészítésében és gondozásában részt vett: Sófalvi Krisztina. Nyomdai előkészítés: Virág Péter. Korrektor: Bajkó Árpád. Borítóterv: Könczey Elemér. A képmellékletben felhasznált fényképek nagy része a Hermán család gyűjteményéből származik. A további fényképeket Vetési László, Pándy Szekeres Dávid és Klaas Eldering készítette. Méret: 17 x 23 cm Keménytáblás, 700 oldal, ISBN 978-606-542-095-3

Nagysármási Református Templom. Építtette a Magyar Földművelődésügyi Minisztérium 1902

Tóbiás Tibor	
Kissármás első lelkésze voltam. Hermán János szomszédságában és árnyékában.....	336
Szegedi László Tamás	
A bibliai nyelvektől a mezősegi nyelvekig.....	342
Kőő László	
Az igazak emlékezete megmarad!.....	346
Bányai László	
Aki még a lószekéren is prédikál.....	349
III. MAGYARORSZÁGI, HOLLANDIAI ÉS ITTHONI TISZTELŐK ÉS BARÁTOK.....	
Bojtor István	
„Isten veled, Sármás!”.....	351
Papp Vilmos	
„Gondtól gondig, lélektől lélekgig vezető gyalogutakon.”.....	357
Szabó Dániel	
„Száz év milyen rövid és zsúfolt lehet...”.....	359
Özv. Sólyom Ferenéné Dombay Erzsébet	
„Kissármáson kétszer is sírtak a templomban.”.....	372
Dineke Rohaan	
„Vittünk gázpalackot és Halleluja-énekeskönyveket is.”.....	374
Magda Van Der Ende	
Az Evangélium égett benne.....	378
Klaas és Ida Eldering	
„Sármáson még a sár is másabb, mint máshol.”.....	382
Andrássy Árpád	
Aki nagy ajándék volt Nagysármásnak és a Mezőségnek.....	385
Dr. Bíró József Zete	
„A feltámadás záloga a bűnbánat és a jó cselekedetre, az új életre való elköteleződés.”.....	387
Bodolai Gyöngyi	
Egy hosszú történelemóra.....	390
IV. HERMÁN JÁNOS – HÍVEI EMLÉKEZETÉBEN.....	
Mezey Sarolta	
„A szeretet soha el nem fogy.”.....	393
Mezey Sarolta	
Nagysármási karácsonyok.....	397

Igehirdetés id. Hermán János születésének százados évfordulóján

Alapige: Mt 9,35–38

„És körüljárja vala Jézus a városokat mind és a falvakat, tanítván azoknak zsinagógáiban és hirdetvén Isten országának evangéliumát, és gyógyítván mindenféle betegséget és mindenféle erőtelenséget a nép között.

Mikor pedig látta vala a sokaságot, könyörületességre indula rajtuk, mert el voltak gyötörve és szétszórva, mint a pásztorok nélkül való juhok. Akkor monda az ő tanítványainak: az aratnivaló sok, de a munkás kevés.

Kérjétek azért az aratásnak urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratására.”

Lekció: Ez 34,11-16

„Mert így szól az Úr Isten: Ímé, én magam keresem meg nyájamat, és magam tudakozodom utána.

Miképen a pásztor tudakozódik nyája után, a mely napon ott áll elszéledt juhai között; így tudakozodom nyájam után, és kiszabadítom őket minden helyről, a hova szétszóródtak a felhőnek s borúnak napján.

És kihozom őket a népek közül s egybegyűjtöm a földekről, és beviszem őket az ő földjökre, és legeltetem őket Izráel hegyein, a mélységekben s a föld minden lakóhelyén.

Jó legelőn legeltetem őket, és Izráel magasságos hegyein leszen akluk, ott fekszenek jó akolban, s kövér legelőn legelnek Izráel hegyein.

Én magam legeltetem nyájamat, s én nyugosztom meg őket, ezt mondja az Úr Isten;

Az elvesztettet megkeresem, s az elűzöttet visszahozom, s a megtöröttet kötözgetem, s a beteget erősítem; és a kövéret s erőset elvesztem, és legeltetem őket úgy, mint illik.”

A Mezőség jelképerejű lelkipásztorának, Herman Jánosnak és Rózsika néniének sírja a templomkertben—Diaszpóra Alapítvány Fotó: Vetési László

Hermán János sírja a közepén. Sármás 2019 szept. 29. Jobbról Hermán Pista (évfolyamtársunk) sírja. Foto: Klaas Eldering

Kedves Testvéreim, szeretett Gyülekezet, szeretett Hermán család!

A személyesség, családiasság közvetlen szellemében hadd kezdjem azzal, hogy tavaly ilyenkor Szépkényerűszentmártonban drága Édesanyám 100. születési évfordulója alkalmából tartottunk templomi ünnepélyt. Éppen úgy papeány és lelkészfeleség volt Ő is, mint Hermán Jánosné Czira Rozália. Nagyanyáink pedig, Máté Anna és Máté Ilona, édestestvérek voltak. Így hát mindenekelőtt édes rokonként köszöntöm az emlékezőket, unokatestvéreimet. Apáink, anyáink kortársak, sőt pályatársak voltak az Úr szolgálatában, többé-kevésbé egyidősök az elmúlt századdal, a trianoni impériumváltozással. Egy olyan korban kellett hivatásukat betölteniük, amelyben a Holttenger szerzője, Makkai Sándor püspök, volt vajdakamarási lelképásztor emlékezetes „Nem lehet” álláspontjára Reményik Sándor a „Lehet, mert kell” kényszerű hivatástudó válaszával felelt meg. Áldott emlékü Hermán János, Nagysármás közel fél évszázadon át szolgáló, nagyérdemű lelképásztor a leglehetősebb helyzetben, itt, az erdélyi Mezőség szívében kísértette meg a lehetetlent, és az „Ahogy lehet” szűkös korlátai között vállalta kereszthordozó szolgálatát, áldozatos misszióját. Vetési László társaságában tavaly Wass Albert pátriájának, a mezőségi Tóvidék szörványvilágának, Szépkényerűszentmártonnak a küzdelmes sorsát és lelképásztorainak sorsvállalását elevenítettük fel. Egy év elteltével íme, a Mezőségi-patak vidéke és Nagysármás felé fordul a figyelmünk, hogy az impériumváltás centenáriumán idézzük fel id. Hermán Jánosnak, a Mezőség misszionáriusának áldott emlékét és munkásságát, akit méltán szokás „a Mezőség apostolának” nevezni.

Isten mindkét felolvasott igéje a Mezőség képét idézi bennem, annak a Mezőségnek, amely az egész Erdély történelmének, illetve elmúlt száz esztendejének képletét hordozza és jelenti számunkra. Ezékielnél mit is olvastunk? „A pásztor tudakozódik szétszéledett juhai között, nyája után, amelyik szétszóródott a felhőnek s borúnak napján. (...) Az elveszettet megkeresem – mondja az Úr – az elűzöttet visszahozom, a megtörtötöt kötözgetem, a beteget erősítem.” Hát nem-e éppen ezt tette Hermán János is, küldője, Krisztus szavának engedelmeskedve? Ugyanerre vonatkoztathatjuk a Máté evangéliumát is, amikor azt olvassuk, hogy Jézus „körüljárja vala a városokat mind és a falvakat, tanítván (...) prédikálván az evangéliumot, és gyógyítván mindenféle erőtelenséget a nép között”. Volt úgy, hogy János bácsi tizenkét gyülekezetben járt és prédikált egyetlen vasárnapon, és körültekintve látta, mennyire ráillik nem csupán az itt élő, hanem egyre szélesebb körben, a máshol lévő népünkre is, hogy „el vannak gyötörve és szétszórva, mint a pásztor nélkül való juhok”. Elmehetett volna külföldi tanulmányútra, még a második világháború előtt, amikor a tanulmányait végezte Kolozsváron. De úgy tartotta, hogy amikor vészhelyzet és háború van, akkor a lelkészek, tanítók, orvosok ne menjenek sehová, mert a nyáj pásztorok nélkül nem maradhat. Szenvedjenek, tartsanak

ki a népükkel! Krisztusára hallgatott, aki küldötteit, apostolait, tanítványait arra szólította fel, hogy mivel „az aratnivaló sok, de a munkás kevés, kérjék az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába”, és ők is álljanak be ebbe a pászmába. És ő maga is ekképpen tett, ő is beállott az aratásba, a közrendű aratók sorába...

Lehetett volna tudós teológus, tehetnénk hozzá (nem mintha nem lett volna az), teológiai tanulmányai, tisztségei és tudománya feljogosították volna erre (teológiai senior és könyvtáros stb. volt). Elmehetett volna több más, rangos gyülekezetbe, akár Kolozsvárra is, amikor hívták. De a legnehezebb időkben Mózes példája szerint „inkább választotta a népevel való együtt nyomorgást”, mintsem a fáraó udvarában való nagy méltóságot – olvassuk a Zsidókhoz intézett levélben. Méltatói „a Mezőség Mózeseként” is emlegették Hermán Jánost, és ő valóban negyven évig vándorolt egy másik, „a mezőségi pusztában” a jelenkori üldöző hatalom seregeivel a hátában, hátratételt szenvedve saját egyházában, valamint a román nacionalista titkosszolgálat által. Ezékiel próféta szavaival szólva azzal a tudattal vállalta sorsát, hogy „az Úr ki akarja szabadítani népét minden helyről, ahová szétszóródtak a felhőnek s borúnak napján”, s ennek a szabadításnak akart és tudott áldott eszköze lenni.

Szolgatársam, Vetési László több ízben is megszólaltatta Hermán Jánost, a Mezőség történelmi léptékű pusztulását illetően, aki ennek rendjén szólt – egyebek mellett – az első tatárjárásról (1241), a siralmas Basta-korszakról (az 1600-as századfordulón), majd az addigiakat betetőző második tatárjárásról (1659–60), és mutatott rá a „holttengeri” magyarság sorstragédiájának okaira, a jobb sorsra érdemes történelmi vidék elnéptelenedésének és pusztulásának fájdalmas valóságára. Ezen tragikus előzményeket követte természetszerű módon a Mezőség nemzetiségi összetételét felforgató népeségcsere, a románság masszív betelepődése, az őslakos magyarság kipusztulása és beolvadása. Bővebb részletekbe nem bocsátkozom, mert hiszen mindenki tudja, hogy miről van szó. Így vált hát sok más kipusztult faluval együtt Nagysármás is egy népeségében megfogyatkozott ún. ecclesia desolatává, vagyis elpusztult egyházzá.

Ebben a kilátástalan helyzetben állott be gyökeres változás 1892-ben, amikor is Teleki József grófnak köszönhetően telepések népesítették be a falut, és a földek kimérésével, a templom és az iskola felépítésével bekövetkezett a település példázatos feltámadása. De az öröm nem tartott soká, hanem még nagyobb pusztítás, pusztulás következett be a nacionálkommunista diktatúra korszakában. És folytatódott az évszázadok óta tartó küzdelem a pusztá megmaradásért, melynek szolgálatába szegődött Hermán János, amikor is 1950-ben beállott a nagysármási aratás pászmájába, és elkezdődött az a hétköznapi hősiességgel folytatott családi misszió, amelynek édes felesége és gyermekei, mindannyian részesei voltak. Több itt töltött nyaram alkalmával magam is tanúja lehettem ennek, hogy aztán a későbbiekben a tehénpásztorokból előre lépve lelképásztoroként kövessem János bácsi példáját. Osztozva

a közös nyarakban, munkában, osztoztam ugyanakkor a közös sorsban, mert hiszen a családi diskurzusban mindennaposak voltak népünk sorskérdései, „a magyarság temetőjének” nevezett térség tragédiája és az a kérdés, hogy miként lehetne a Mezőséget megmenteni. És ezen a ponton akkor már egész Erdély sorsa lebegett a szemünk előtt a vegyes házasságokban, a feltartóztathatatlan hit- és nyelvvesztés terén, az alattomos asszimilációs politikában, a nyilvános térbe kihelyezett, harsogó diffúzorok zajában, a magyar iskolák bezárásában, az egyházi élet sorvasztása közepette és a hitegyházban...

Ezen mostoha körülmények között, ennek a népnek a körében, ebben a templomban, ezen a településen, ezen a vidéken kellett hirdetnie az evangéliumot Hermán Jánosnak alkalmas és alkalmatlan időben. Valóságos teológiai és történelemórákat volt alkalmunk meghallgatni alkalomról alkalomra a hosszúra nyúló istentiszteleteken. Az egyház „tanítói hivatalát” olyképpen gyakorolta Hermán János, hogy egyszemélyes tanítói hatalom tudott lenni az egész kisrégióban.

Testvéreim, mit mondjak még? Példának okáért a velünk távoli rokonságban álló, a türk nyelvcsaládba tartozó ujugurokról életemben először, kamaszkoromban János bácsitól hallottam. Hogy aztán évtizedekkel később az Európai Parlamentben találkozom újból velük. Kipusztulásra ítélte őket az ateista, kommunista népi Kína. Tízmillió lélekszámú közösségük számával megegyező kínai jövevényt telepítettek a nyakukra. Minden képzelet felülhaladó sanyargatásnak vannak kitéve. A saját szülőhazájukban hontalanná váló ujugurok sorsa erdélyi magyarságunk sanyarú sorsát példázza.

Kedves testvéreim, ifj. Hermán János, Mezőkeszű, Somkerék és Újós volt lelkipásztora és a nagyszülei faluját, Magyarremetét is magába foglaló Királyhágómelléki Egyházkerület volt előadótanácsosa és professzora ekképpen jellemzi Édesapját: „Azért maradt Sármáson, mert szerette a Mezőséget. Másrészt, mert kötötte a missziói tudat.” Hogyha végigtekintünk a Holttenger jobb sorsra érdemes vidékén, bennünket is Krisztus szerelme szorongat. „Aki könyörületességre indula népe nyomorúságán”, olvashatjuk az Írásban, és Aki pusztulását ekképpen siratja: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Ki megöli a prófétákat, és megkövezed azokat, akik tehozád küldettek, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miként a tyúk egybegyűjti kis csirkéit a szárnya alá, és te nem akartad.” (Mt 23,37).

Ezzel a krisztusi féltő szeretettel vállalta népe sorsát és szolgálatát Hermán János fél évszázadon által. Ennek az életre szóló szolgálatnak a felemelő érzését és tragikumát érezzük át Jézus szavaiban. Hermán János élő példája Isten Igéjével együtt tesz bizonyosságot előttünk Krisztus szeretetéről, aki „a Holttenger fuldokló népéért” is életét áldozta.

1989-ben a változások reménységével adtunk hálát Istennek csodálatos szabadításáért. De él-e még bennünk a hit, a

szeretet és a lelkesedés, amely akkor hatotta át szíveinket? Hogyan tovább? – vetődik fel ismét bennünk a kérdés. Győzzük-e tovább hittel, erővel, szeretettel? Most, amikor nem az utolsó előtti órát, hanem az utolsó előtti perceket éljük? – kérdezzük ismét. „És lesznek-e Józsuék, akik átveszik ezt a szolgálatot?” – tevődött fel a kérdés már húsz esztendővel ezelőtt, áldott emlékű Herman János temetésén. Az emlékező család, a gyülekezet és erdélyi Sionunk lelki közösségében az élő ige és a beszédes példa értelmében erre a kérdésre kell igennel megválaszolnunk a mai napon, a mindenre elégséges szeretet és a cselekvő hűség szellemében. Mert csak úgy lehet méltó mai megemlékezésünk, hogyha Hermán János reánk hagyott örökségét tovább visszük, és hogyha hívek maradunk küldőjéhez, az Istenhez. Ámen.

(Elhangzott a nagysármási református templomban, 2019. szeptember 29-én.)

Tőkés László Sajtóirodája 2019 novemberében

Áramoljon és lüktessen bennünk az evangélium! – beiktatták Királyhágómellék nyolcadik püspökét

Beiktatták szolgálatába **Bogdán János Szabolcs püspököt**. A világ beteg, de van gyógyszere, mégpedig az evangélium – biztatott az új egyházfő.

December 9-én, pénteken 10 órától püspökbeiktatásra és egyházkerületi közgyűlésre gyűltek össze egyházi és világi előljárók a krasznai református templomban. Az ünnepi istentiszteleten bevonuláskor a krasznai gyülekezet kórusa, az istentisztelet további részében a Szilágyosmlyói Református Egyházmegeye kántorkórusa, valamint a nagyváradi kántorkórus szolgált énekekkel, dicséretekkel.

Balog Zoltán dunamelléki püspök, a Generális Konvent és a Magyarországi Református Zsinat elnöke tartott iktatóbeszédet. „Történt azokban a napokban, hogy kiment a hegyre imádkozni, és Istenhez imádkozva virrasztotta át az éjszakát. Amikor megvirradt, odahívta tanítványait, és kiválasztott közülük tizenkettőt, akiket apostoloknak

is nevezett: Simont, akit Péternek nevezett el, Andrást, a testvérét, Jakabot és Jánost, Fülöpöt és Bertalant, Mátét és Tamást, Jakabot, Alfeus fiát és Simont, akit Zélótának neveztek, Júdást, Jakab fiát és Júdás Iskárióttest, aki árulóvá lett.” – szolt a Bibliaolvasó Kalauz újszövetségi napi Igéje. Balog Zoltán az új püspöknek lelki értelemben multifokális szemüveget ajánlott, amellyel közelre és távolra is jól láthat: tisztán szemlélheti az ígét és a környezetét, a legkisebb falu utolsó reformátusát, az elkallódott híveket, az anyaországot és a hazai vezetést is. Jogunk nincs hozzá, de kötelességünk magunkat az apostolokhoz hasonlítani” – szolt a bátorítás az új püspöktárs felé.

Bogdán Szabolcs János igei szolgálata, székfoglaló beszéde a Rómabeliekhez írott levél 1. részének 16a verse alapján szolt Szentlélekkel átitatottan: „Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten hatalma az minden hívőnek üdvösségére.” Nekünk, keresztyéneknek hirdetniük kell, hogy van gyógyszer: az evangélium, és van gyógyítónk, Jézus Krisztusunk. Legyünk készek a ránk bízott küldetésre, ne szégyelljük az evangéliumot sehol, ne zárjuk be a templomokba, hanem hirdessük mindenhol, ahol folyik az élet. Az evangélium az a többlet, amivel a világ nem rendelkezik. Nem a fülünket gyönyörködtető beszéd, hanem Isten élő és ható igéje. Ahol az evangélium Isten erejének a lelkével szolal meg, ott pezsgés, megtérés, megújulás lesz. Tőlünk alázatot, elszántságot és hűséges engedelmességet vár az Úr. De a siker kulcsa nem mi vagyunk, mert az túl megterhelő lenne, hanem Isten ereje. Ezt azonban csak akkor érzük el, ha a hirdetett szavak mögött fedezetként ott van az életünk is. Tegyük meg mindent, hogy áramoljon és lüktessen bennünk az evangélium mint vér a testben, mert ezáltal leszünk élő és másokat is éltető egyházzal. – mondta a beiktatott egyházfő.--- Az ünnepi közgyűlés Kraszna község vendégszeretétét érezhette és élvezhette. Isten áldja meg az egyházkerület új vezetőségét. - Rácz Ervin Egyházmegyei hírek.

December 9-én Krasznán beiktatták Bogdán Szabolcs János püspököt

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület új püspöke -sorban a 8-ik - székfoglaló beszédében Pál apostoltól vett idézettel jelentette ki: ma sem kell szégyellni, és nem kell a templomokba zárni az evangéliumot. „Hirdessük ott, ahol az életünk zajlik, legyünk evangéliumi emberek!” – jelentette ki. Úgy vélte, az evangéliumért késznek kell lenni mindent, még az életet is feladni. Arra is kitért, hogy a szóban közölt evangélium akkor hiteles, ha ott van fedezetként mögötte mindenkinek az élete.

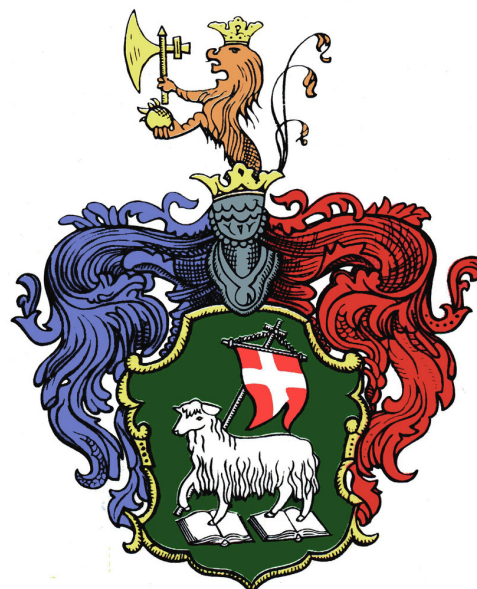
A magyar kormány üzenetét hozó Nagy János, a Miniszterelnöki Irodát vezető államtitkár felidézte: 1989-ben az egyházkerület neve összeforrt a bátorsággal, a szabadság iránti olthatatlan vágygal, Tőkés László nevével. Emlékeztetett arra, hogy Románia szabadságharca a magyar református lelkész templomából kapott szikrát, aki mellett hétről hétre magyarok, románok, svábok, zsidók álltak testőrséget. (A KREK élén 19 éven át szolgált püspök nevének hallatán többen tekintetükkel őt keresték a krasznai templomban, a többség azonban szemlesütve feszengett...)

A Kárpát-medence népei egymásra vannak ítélve – mondta még Orbán Viktor munkatársa.

„Sorsközösség a miénk, de az 1989-es karácsony arra figyelmeztet minket, hogy a

sorsközösség csak akkor válhat üdvtörténeté, ha maghalljuk és megértjük Isten szavát” – jelentette ki Nagy János, aki úgy vélte: Közép-Európa népeinek úgy kell egymás mellett állniuk, ahogy annak idején a temesváriak álltak a belvárosi református templomnál./ Tőkés László sajtóirodája, Nagyvárad, 2022 december

13/

**Mindenkit szeretettel
várunk Adventi Istentiszteletre és
úrvacsoraosztásra**

**Helyszín: Vianen, Sportpark Blankensteijn, BOM
gebouw, Langeweg 6/a, 4133 AX**

Időpont: 2022. december 18-án, 13:30 órakor

Igehirdető: Sólyom Uzonka Lilla

Az istentisztelet közös kávézással zárjuk.

**ISTENTISZTELETEK: HÁGA, VIANEN,
ZWOLLE**

HÁGA – DECEMBER 18, VASÁRNAP, 15 óra ADVENT 4. Vasárnapja. ISTENTISZTELET Gyermekkarácsonyi műsora. Fellép a Hágai Magyar Énekkar Kovács Katalin karnagy vezetésével. Cím: Szent Család templom - Heilige Familiekerk. Kamperfoelieplein 29, Hága / Den Haag. Szolgáló lelkészek: Van Bolhuis-Szabó Emőke. Gyermekistentisztelet: Paál Károly. Kántor: Deuten-Makkai Réka. Szervező lelkész: Csanády Ágnes.

VIANEN – DECEMBER 18, VASÁRNAP, 13.30 Adventi istentisztelet, úrvacsoraosztás, szolgál nt. Sólyom Uzonka Lilla. Helyszín: Vianen, Sportpark Blankenstein, BOM gebouw, Langeweg 6/a,

ZWOLLE – DECEMBER 25, VASÁRNAP, Karácsony első napja. Igehirdetés, Úrvacsoraosztás, Ünnepele a gyermekekkel. Szolgál Hermán Mostert Rebeka, Kelemen Attila Csongor, Hermán M. János. Cím: Zwolle, Koestraat, 2.

**RÓMAI KATOLIKUS TESTVÉREINK
KARÁCSONYI ISTENTISZTELETE**

HÁGA. December 26, Karácsony 2. napja, 13.00 ora, Bloklandenplein 15, 2594 CK Den Haag. A szent misét tisztelendő dr.Havas István atya celebrálja. Info: hagai.magyar.katolikusok@gmail.com

**GYÜLEKEZETI HÍREK 2022 DECEMBER
HAVÁBAN**

-Igehirdetés december 11-én

Liturgia : 2022-12-11 – Zwolle – 14:30

Köszöntés. Előfohász, apostoli köszöntés Ének – MRÉ 348: 1, 4, 5 – Áldjad, én lelkem a dicsőség erős királyát Lekció : János 1: 1-18 Olvasza Sólyom Uzonka Lilla. -- Bűnvalló imádság – Feloldozás -Ének MRÉ 80. Zsolt: 1, 2 – Hallgasd meg, Izrael pásztorja – Imádság ---Ének: MRÉ 449: 1, 3, 4 – Jézus, Te égi szép tündöklő fényű név -- Igehirdetés – Máté 28: 17-20 – Ráfelelő ének: MRÉ 389: 1, 4, 5 – Úr lesz a Jézus mindenütt

Sólyom Uzonka Lilla beiktatása a presbiteri tisztségbe Ének MRÉ 504 – Áldjon meg téged, áldjon az Úr – (a capella) -- Imádság – Ének -MRÉ 175: 1, 2, 3 – Uram, bocsássad el szolgádat békével.....Áldás – Nemzeti imádságunk, a Himnusz.

Szeretett testvéreim!

Képzeld csak el: fekszel az ágyadban. Kint hideg van, szeles, esős idő. De bent a hálószobádban jó meleg, az ágyad puha, az álmod édes. És egyszer csak hirtelen valaki felkapcsolja a villanyt. Nem tudom, ébresztett-e valaki valaha így, villanykapcsolással. De nem kellemes, az biztos...még az is megtörténhet, hogy amíg felocsúdsz, azt sem tudod, hol vagy? Kinek az ágya ez, milyen ház, milyen bolygó ez? S aztán, amikor megérted, hogy valaki felébresztett az édes álmodból – vérmérsékletedtől függően válogatott szavakkal illetted. De mindenképpen felbosszankodsz, és ráförmedsz: „Kapcsold ki azt a villanyt! Vakítja a szememet! Nem szégyelled magad! Olyan jól aludtam!

Nos, valakinek, aki a sötétben van, nem biztos, hogy kellemes az erőteljes, hirtelen fény. Ezek a gondolatok forogtak fejemben, amikor nemrég a jól ismert adventi igét olvastam az Ézsaiás 9: 1-ből. A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát, a homály földjén lakókra világosság ragyog. – Ez az ige evangélium, jó hír...mégis két féle képpen lehet fogadni azt. Meglehet, hogy valakinek, aki amúgy a sötétségben botorkálna, keresne valamit, vagy eltévedt – a hirtelen nagy fény áldás, megváltás lenne. De az is elképzelhető, hogy valakinek inkább teher...mert szívesebben maradt volna a sötétségben.

1. A világosság, mint teher. Az ember, akinek sok rejtegetnivalója van, szívesen marad a sötétségben. Jézus a János evangéliuma szerint éppen a Nikodémussal folytatott beszélgetésében mondja a következőt: *Mert aki rosszat cselekszik, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, hogy le ne lepleződjének a cselekedetei. Aki pedig az igazságot cselekszi, a világosságra megy, hogy nyilvánvalóvá legyen cselekedeteiről, hogy Isten szerint cselekedte azokat.*

Tehát az ember saját gonoszága miatt is szívesen a sötétben maradna. De ugyanakkor azt sem bánná az ember, hogyha nem derülne fény a világ gonoszágára, a megszámlálhatatlan ember szenvedésére. Milyen könnyű lenne, hogyha nem látnánk mások fájdalmát, éhségét, nélkülözését, az emberek gyűlöletét, a háborúinkat – s épp ezért, hogyha valaki jönne, és ezekre hirtelen fényt derítene...zavarná a szemünket, és talán azt mondanánk: kapcsolt le azt a lámpát...

Ez nyilván nem csak a mi időnkben fordul elő, hanem épp erről ír János evangélista is. Ján 1: 12 *Az Ige volt az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert: ő jött el a világba. A világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: a saját világába jött, de az övéi nem fogadták be őt.*

János nyilván a Messiás megjelenéséről beszél, a testté lett Igéről, Jézusról, aki saját magát a Világ világosságának nevezi. Aki azért jött, hogy felkapcsolja a villanyt! Hogy fényvel világítson ebbe a sötét világba, mely tele van igazságtalansággal...és hogy fényt világítson a sötét emberi szívekbe is. – Igen, a zsidók Jézus korában Messiást vártak, de olyan Messiást, aki egy csapásra felszabadítja őket az idegen uralom alól, és uralkodni fog Jeruzsálem központtal az egész világon. És közben Jézus úgy jött el, hogy hirdette: *Igen, eljön a mennyeknek országa – és ezért nektek meg kell térnetek!* És rávilágított nemcsak a világban, hanem az emberekben lakó sötétségre is. Ezért talált akkora ellenzékre, ezért utasították oly sokan, és ezért feszítették keresztre. Mert aki inkább aludna...az hogyan válaszol a hirtelen jövő fényre? *Oltsd el hamar! Ki nem állhatom!*

Ez az evangélium egyik része: rámutat a körülöttünk és a bennünk levő sötétségre, és ezáltal feltesszük magunknak a kérdést: *mit cselekszünk? Mit teszünk ezzel a teremtett világgal? Mit teszünk egymással? Mit teszünk saját magunkkal?* – És ezek néha kínos kérdések, de akire a Messiás fénye rávilágít...eleinte kényelmetlenül is kell, hogy érezze magát...

De aztán, ha a szemed megszokja a felvillanó fényt, valami csodálatos dolog történik. Meglátod, hogy ki az, aki felkapcsolta a villanyt.

2. A fény, mint áldás. – Térjünk csak vissza egy pillanatra az előző képhez...amikor az ember nyugodtan alszik, és hirtelen fényt kapcsol fel valaki. Eleinte felbosszant a másik...de mi lesz, ha utána azt veszed észre, hogy aki felkapcsolta a villanyt éppen valaki, akit nagyon szeretsz, és nagyon vártál? – Férfj vagy feleség, aki korábban tér haza

egy hosszú útról? Egy kisgyermek, aki fél a sötétben? Egy kamasz aki nem túl későn tért vissza a bulizásból. Vagy ahogyan nálunk történt...édesapám mindig korán reggel költött fel, amikor hosszú útra indultunk, amit nagyon vártam...úgyhogy amikor jött, és felkapcsolta a villanyt és felköltött az álmomból, mindig azt kiáltottam: végre! Alig vártam, hogy gyere! És ami eleinte bosszúság volt, átváltozott boldogsággá.

És éppen ez az, amit némelyek, akik Jézus körül voltak, megtapasztaltak. Amikor Jézusra tekintettek, többet láttak benne egy egyszerű embernél. János így fogalmaz: *14. Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.*

És ez az evangélium másik oldala. Némelyek Jézus körül megértették, hogy ebben az emberben Isten maga jött közel hozzánk, és hogy Benne, körülötte már jelen volt Isten országa. És az a sötétség, ami a világban volt, itt-ott kezdett eloszlan. Éhezők enni kaptak...betegek meggyógyultak...vakok láttak...bűnösök megtértek...gyászolók megvigasztalódtak...holtak feltámadtak. – Isten országa...már itt a földön.

3. És akkor hogyan tovább? Mit történik akkor, hogyha Jézus Krisztus világossága rámutat a világban és a bennünk lakó sötétségre? És hogyha rámutat Isten országára? Hát... aki ezt elhiszi, megtapasztalja...azt Isten beemeli az Ő országába. Már most. És akkor kettős állampolgárságú lesz az ember...

Akkor arra leszünk hivatottak, hogy már most, ebben a világban úgy éljünk, mint az Ő országának polgárai. Igazsága szerint...kegyelme szerint...igazságossága szerint...szeretete szerint...azért, hogy bárhová is megyünk, magunkkal vigyük ezt a fényt, hogy másokat is megvilágosítsunk vele.

Azért, hogy mások is ráébredjenek a világ és saját maguk sötétségére. Azért, hogy mások is ráébredjenek az Ő Országának a Törvényére, és aszerint éljenek.

És ennek, bár kicsiben, de ma is láthatjuk jelét. Mi mind, akik itt vagyunk, ha egymásra tekintünk, testvéreként láthatjuk egymást. Különbő tájakról érkezünk, különféle anyanyelvvel rendelkezünk...mégis egyazon Istent szólítjuk Atyánknak.

És első pillantásra ez nem tűnik soknak, mégis úgy tekinthetünk erre, mint Jézus Krisztus jelenlétére. És ez előképe, előíze annak az Orzágnak, ami eljövendő. Amikor eljön a Messiás, és az Ő országának nem lesz vége. És az Ő Fénye mindent eláraszt.

A Messiás már itt van közöttünk...de eljövendő is. Az Országa már itt van közöttünk...de eljövendő is. Isten fénye már most világít...de majd teljes lesz.

És akik ezt meglátják...azokat Isten arra szólítsa, hogy éljenek ebben a sötét világban...nem azért, hogy magukévá

tegyék a sötétséget, nem azért, hogy féljenek tőle, hanem hogy vele szembe Isten örök Fényét állítsák. Így fogadjuk Isten fényét az idei Adventi várakozásban is. **ÁMEN – Nt. Kelemen Attila Csongor, Zwolle, 2022 december 11-én**

-Falinaptárokat az istentiszteletek alkalmával osztunk a híveknek, vásároltunk 25 darab királyhágómelléki falinaptárt, Erdélyből pedig dr.Bibza Gábor kolozsvári lelkész küldött húsz példányt ajándékba. Hágából nt. Csanády Ágnes küldött falinaptárokat, ezúttal is köszönjük. Katolikus falinaptárokról az idén is dr.Kristófi János és dr. Szilágyi Zsolt gondoskodik, nagyváradi testvéreinknek előre is hálásak vagyunk a küldeményeikért.

2023. esztendőre
„Békesség nektek!”
Jn 20,19

A felújított nagyernyei református templom

Egyházkerületi szabályrendeleteinkből

Sólyom Uzonka Lilla lelkipásztor 2022 október 30. Zwolle.

Albertje A.+H.

-Presbiter-lelkipásztor beiktatása 2022 dec. 11-én. Sólyom Uzonka Lilla beiktatásakor nt. Kelemen Attila Csongor lelkész szolgál, a tisztségviselői fogadalomtételt a Erdélyi Református Ágendáskönyv szerint végezte.

Albertje A.+H.

-Karácsonyi ünnepély a gyermekekkel december 25-én. Presbitériumunk idén is hozzájárul harminc karácsonyi csomag készítéséhez. Már is köszönjük Rostás Kriszta Timea presbiter testvérünknek és a diakónusoknak a segítségét.

- KERESZTYÉN DOGMATIKA. C.van der Kooi és G. Van den Brink műve. Magyar fordításban, megjelenés alatt, dr. Visky S. Béla professzor előszavával a kolozsvári EXIT KIADÓ gondozásában. Előjegyzése R. Nieuwkoop zwollei lelkész címén

-Karácsonyi úrvacsoraosztás alkalmára kenyeret és bort ajánlott fel Truczakai József és Adrienn.

-Betegeink: dr. Robert Helder testvérünknek gyógyulást kívánunk. Helyettesítette Martin van Heerde, a zwollei Plantage Kerk organistája

Albertje A.+H.

Támogatás. A Juhász István Alapítvány az „Utrecht 300” elnevezésű szimpózium szervezéséhez 500, azaz ötszáz euróval járult hozzá.

-Karácsony este Zwollében: Grote Kerk-Academiehuis, ajtónyitás 21.15 órakor. Kántálás, vezet. ds. Jan Doelman. Pontosan 22 órakor fellép a Michaëlsantorij, kíséri a Musica Michaelis zenekar, műsoron Gloria in excelsis et in terra pax, és: Dona nobis pacem.—Karmesterek: Toon Hagen és Eugène van Boheemen. Zenekari művek szerzői: Arvo Pärt -és J.S.Bach:Hohe Messe

Hitükért üldözött keresztyének karácsonya

Észak-Korea

Észak-Korea is, a világ egyik legkegyetlenebb diktatúrája. Az állam területén illegális a keresztyénség gyakorlása, így a hívők titokban ünneplik meg a karácsonyt. Előfordul, hogy a vadonban gyűlnek össze néhányan, egyesek otthonaikban, zárt ablakok mögött, gyertyafénynél, suttogva emlékeznek a Megváltó születésére, de megesisik, hogy a börtönök és munkatáborok melléképületei is az istentisztelet helyévé nemesülnek az üldöztetés idején.

„Hihetetlen, de az észak-koreai keresztyének közül sokan mindent kockára tesznek azért, hogy karácsony napján összegyűljenek, és arra a reménységre emlékezzenek, amelyet az első karácsony hozott a világba” – nyilatkozta még 2018-ban az Open Doors szóvivője. Hangsúlyozta: „Egy ilyen találkozó alkalmával gyakran csak annyi történik, hogy két ember leül egy padra a parkban, és csendesen elmormol egy imát és egy dicsőítést. Egyesek számára nyilvános helyen erről beszélni veszélyes, ezért egyszerűen összegyűlnek néhány percnyi biztatás erejéig. Ha egy egész család hitre jut, megszervezhet egy saját karácsonyi ünnepséget, de szomszédaik előtt akkor is titkolózniuk kell.”

2017-ben Kim Dzsongun észak-koreai diktátor betiltotta a karácsonyt, és helyette nagyanyjának, az 1919 karácsony estéjén született Kim Dzsongszuknak a születésnapját ünnepelteti. A kommunista Észak-Koreát megalapító Kim Ir Szen feleségét úgy ismerik az észak-koreaiak mint aki „a forradalom szent anyja”.

John Choi észak-koreai menekült elmondásai alapján kaphatunk némi betekintést abba, hogyan néz ki Észak-Korea decemberben: „»Karácsony? Az mi?« Ezt mondaná egy átlagos észak-koreai, ha megkérdezhetnénk, mit gondol a karácsonyról. Észak-Koreában mindenki ismeri a három Kim születésnapját (Észak-Korea vezetői az államalapítástól kezdve), de nem tudják, kicsoda Jézus Krisztus, és nem tudják, hogy karácsony az ő születésének a napja.”

„A karácsony régóta nem esemény az észak-koreai emberek számára, kivéve persze a földalatti keresztyéneket. A rezsím keményen dolgozik azért, hogy a vallási ünnepekkel kapcsolatos információk ne jussanak be az országba, és a lakosok ne tudják meg, miként ünnepelnek és énekelnek a keresztyének szerte a világon” - **Forrás: reformatus.hu 2022. december 11**

Zwollei Magyar Református Egyházközség 2023

Immáron hatodik éve, hogy 2017 októberétől kezdve rendszeresen összegyűlünk a hónap második vasárnapján. Istentiszteleteinket délután 14:00 órai kezdettel tartjuk, híveink Hollandia egész területéről látogatják a szolgálatainkat. Egyházi ünnepeinkre való tekintettel még hét istentiszteletet tartunk, évente összesen tizenkilenc alkalomra tervezzük a szolgálásokat.

Jelezzük, hogy a nyári időszakban is rendszeresen szervezünk istentiszteleteket. Karácsony és húsvét másodnapján úrvacsoraosztással egybekötött szolgálásokat tartunk, akár csak Böjtfő, Pünkösöd, Újkenyér, Reformáció ünnepe, és Advent vasárnapján.

A gyülekezet lelkipásztorai: drs. Kelemen Attila Csongor (Urk) vezető lelkész, Sólyom Uzonka Lilla és dr. Hermán M. János nyugalmazott lelkész, teológiai tanár (Zwolle). Magyarul szolgálunk és tanítunk, de minden alkalommal

kétnyelvű liturgiát állítunk össze, amihez a prédikációt holland nyelven is sokszorosítjuk és mellékeljük az istentiszteleteinken résztvevők számára.

Az istentiszteleteinkkel egyidőben vasárnapi iskolai foglalkozás zajlik, ahol a különböző életkorú gyermekekkel nemcsak a Biblia történeteit ismertetjük meg játékos módon, hanem a magyar történelem nagy alakjait, továbbá a hazai népszokásokat és a nemzeti ünnepeinket. A vasárnapi iskola vezetője a zwollei Rohaan Éva.

Istentiszteleteink után szeretetvendégséget, olykor kiállításokat és könyvbemutatókat tartunk, amikor kávé és sütemény mellett lehetőség nyílik a személyes beszélgetésekre. Alkalmadtán a Hágai Magyar Énekkar fellépésére, néptánc oktatására és gyülekezeti rendezvények megtartására is sor kerülhet. Egymás hitének erősítése mellett a nemzeti emlékezet és a magyar kultúra ápolását is örömmel vállaljuk, hiszen a szülőföldünk egyházaihoz való ragaszkodás hozzátartozik a református-katolikus-ortodox-görög katolikus, unitárius és evangélikus híveink, azaz erdélyi-felvidéki-délvidéki, kárpátaljai és főleg a magyarországi-anyaországi gyökerekkel bíró egyházközségünk építéséhez.

Zwollei székhelyünkön, a hollandiai protestáns egyházak erőterében és azok támogatását élvezve, testvéri együttműködést tanúsítunk a vianeni, hágai, amszterdami és rotterdami magyar református gyülekezetek hívei iránt. Végre megérhettük azt is, hogy egy nyolcvan éves szünetet követően ma újra hálaadással köszönhetjük meg a Magyarországi Református Egyház Zsinatának a támogatását és a konferenciákon való találkozás lehetőségét. Reméljük, hogy a történelmi mulasztások ellenére a presbiteriális egyházszerkezet végre magyar vonalon is országos gyökereket ereszt Hollandiában, ugyanis ezidáig csak Zwolléban működik beiktatott presbitérium.

Imádkozunk azért, hogy Vianen ismét működőképesé váljon, és hogy a több ezres hollandiai magyarság körében a világjárvány, a háború és az emberi gyarlóság ellenére is felvirágozhasson a szabályos egyházi élet. Várjuk az öntudatos hívek jelentkezését és bekapcsolódását a lakhelyükhöz legközelebb eső egyházközségbe.

A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek beosztása a 2023. esztendőre

Az egyházközség presbitériuma a 2022 november 13-án tartott gyűlésén az istentiszteletek tartásának az időpontját a 2023. esztendőre nézve 14 órai kezdetben jelölte meg. Sátoros ünnepek alkalmával úrvacsoraosztásra kerül sor. Változásokat a honlap, a facebook és a körleveleink segítségével közlünk. **Presbiteri tisztségviselők** névsora: Urbán Ákos gondnok; Rostás Kriszta Timea pénztáros; Szilágyi Árpád jegyző, Tárnok Eszter, Truczka József. --- Vezető lelkész: drs. Kelemen Attila Csongor; Sólyom Uzonka Lilla, aki a vianeni szolgálatokat is végzi; dr.Hermán M. János missziói szolgálatokat vállaló nyugalmazott lelképásztor.

Diakónusok: Berekméri Filep Annamária, Bodor József, Czibalmos Klára, Truczka Adrienn.

A 2023. évben, vagyis az új esztendőben híveink havi rendszerességgel a hónap második vasárnapján gyűlhetnek egybe **14 órai kezdettel** a zwollei lutheránus templomban a következő dátumok szerint: 2022 január 8; február 12; március 12; április 9 Húsvét; május 14; május 28, Pünkösd; június 11; június végi szabadtéri istentisztelet Zeistben vagy Vianenben. Továbbá: július 9; augusztus 13; szeptember 10; október 8; november 12; december 10; december 24; Karácsony

Csomák Lászlóné textilszobrász Betlehemi történet című műve a születés és az anyaság csodáját, valamint a hódoló napkeleti bölcseket idézi a Vatikánba érkező nagyközönség elé.

A 100.vatikáni kiállítás megnyitón Csomák Lászlóné cserzsi képzőművész a Magyar Nemzetnek úgy nyilatkozott, öröm és megtisztelő érzés kiállítani a Szent Péter téren, ahová a világ minden tájáról érkeznek emberek. – Boldog vagyok, hogy az alkotásom ebben a csodálatos környezetben látható, ahol szebbnél szebb, különleges betlehemi jászol sokasága veszi körül. Ezen a helyen érezni a békét, a megbecsülést. A kiállítás megnyitása óta már többször kimentem a Szent Péter térre magamba szívni a hangulatot, a békét, a csodálatos nagyságot.

Jánosi Dalma: Idén is gyönyörű magyar alkotások gazdagítják a vatikáni 100 betlehem kiállítást A születés százszor mesélt csodája

Gárdonyi Géza: Fel nagy örömrre

1. Fel nagy örömrre ma született,
aki után a Föld epedett.
Mária karján égi a lény,
Isteni kisdéd szűznek ölén!
Egyszerű pásztor, jöjj közelebb
Nézd a te édes Istenedet!

2. Nem ragyogó fény közt nyugoszik,
Bársonyos ágya nincs neki itt,
Csak ez a szalma, koldusi hely
Rá meleget a marha lehel.
Egyszerű pásztor, térdeden állj,
mert ez az ég és földi király!

3. Jöjjetek ide, imádjátok,
Aki mindenkit ma megváltott.
Boruljatok le itt előtte,
Szívetek adjátok érette.
Egyszerű pásztor is leborult,
Előtte a földig lehajolt!

4. Glória (zeng) Betlehem mezején,
Éjet elúzi mennyei fény;
Angyali rendek hirdetik őt,
Az egyedül szent Üdvözítőt.
Egyszerű pásztor, arcra borulj,
Lélekben éledj és megújulj!

Devecser, 1882

A domborművet készítette: Lesenyey Márta, 2002. Megtalálható a devecseri katolikus templom falán

Istentiszteleteinkre és a szeretetvendégségekre mindenkit tisztelettel várunk!

KARÁCSONYI ISTENTISZTELETÜNK KEZDETE:

ZWOLLE, DECEMBER 25, 14 óra

A kárpátaljai gyülekezetek számára is hirdetünk gyűjtést. Bankszámlánkra is lehet adományt küldeni!
Bankrekening: NL46 INGB 0006 936050, Hongaarse Protestantse Gemeente, Zwolle

